

07. Grupowanie powiązanych obiektów cyfrowych

Wprowadzenie

Mechanizm grupowania powiązanych obiektów cyfrowych w systemie dLibra opiera się na tzw. **publikacjach grupowych**. Grupowanie powiązanych obiektów ma zastosowanie między innymi do gazet, czasopism czy publikacji wielotomowych. W wyniku grupowania obiektów cyfrowych powstają obiekty złożone - publikacje grupowe (np. publikacja grupująca wszystkie numery gazety z konkretnego roku). Publikacje grupowe mają strukturę hierarchiczną, przez co można tworzyć bardziej złożone struktury grupujące powiązane obiekty. Na stronie internetowej biblioteki cyfrowej, czytelnik może zobaczyć publikację grupową i łatwo poruszać się po jej strukturze. Dodatkowo, możliwe jest ustalanie kolejności poszczególnych obiektów znajdujących się w publikacji grupowej.

Właściwości publikacji grupowej

W systemie dLibra publikacje grupowe poza samym znaczeniem grupowania mają również inną rolę. Rolą tą jest możliwość przypisania do nich pewnych właściwości. Właściwości te można podzielić na dwa rodzaje. Pierwszym rodzajem są właściwości związane tylko z samą publikacją grupową, drugim rodzajem są właściwości dziedziczone, które jeśli istnieją automatycznie przekazywane są do elementów grupowanych. Właściwościami dziedziczonymi są metadane opisowe, przypisanie do kolekcji oraz prawa dostępu do publikacji. Właściwościami specyficznymi konkretnej publikacji są nazwa oraz miniaturka publikacji grupowej.

Właściwości publikacji grupowej (niedziedziczone)

Tworząc publikację grupową redaktorzy mogą wprowadzać następujące właściwości związane tylko z publikacją grupową:

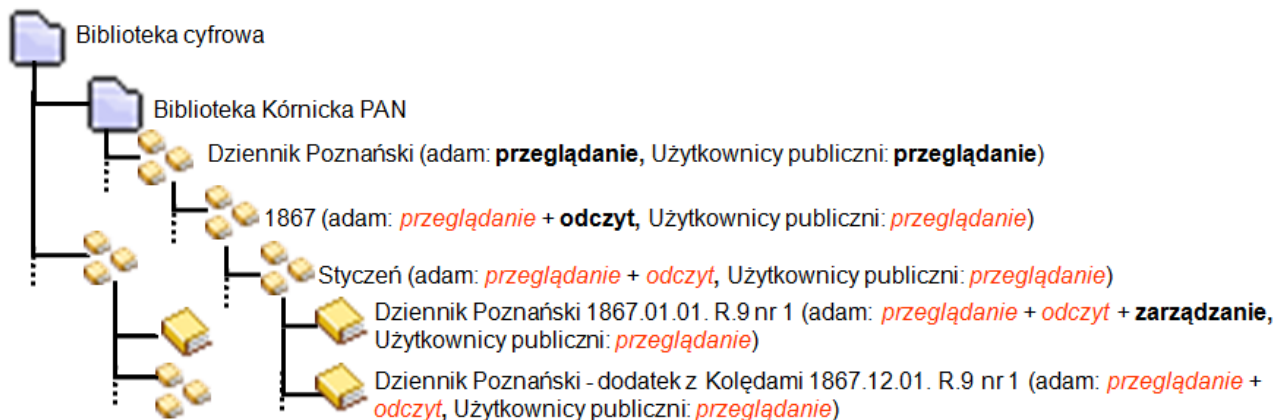
- Nazwa - jest to nazwa publikacji grupowej wyświetlana na stronie internetowej przy prezentacji struktury publikacji grupowej.
- Miniaturka - piktogram reprezentujący publikację grupową, np. w przypadku gazety może to być jej logo.

Właściwości dziedziczone publikacji grupowej

Do właściwości dziedziczonych publikacji grupowej zaliczamy metadane, opisowe, przypisanie do kolekcji oraz prawa dostępu do publikacji. Mechanizm dziedziczenia właściwości publikacji grupowych w systemie dLibra przyspiesza pracę redaktorów ponieważ pewne właściwości mogą być wprowadzone tylko raz na poziomie publikacji grupowej, a potem automatycznie dziedziczone do elementów w niej się znajdujących. W kolejnych rozdziałach przedstawione są przykłady dziedziczenia poszczególnych właściwości.

Dziedziczenie praw dostępu do publikacji

W systemie dLibra redaktorzy mają możliwość przyznania trzech praw do publikacji: dostęp do opublikowanych wydań (przeglądanie), dostęp do wszystkich wydań (odczyt) i zarządzania (opis systemu praw znajduje się [tutaj](#)). Poniższy rysunek przedstawia przykładową strukturę publikacji grupowej *Dziennik poznański*.

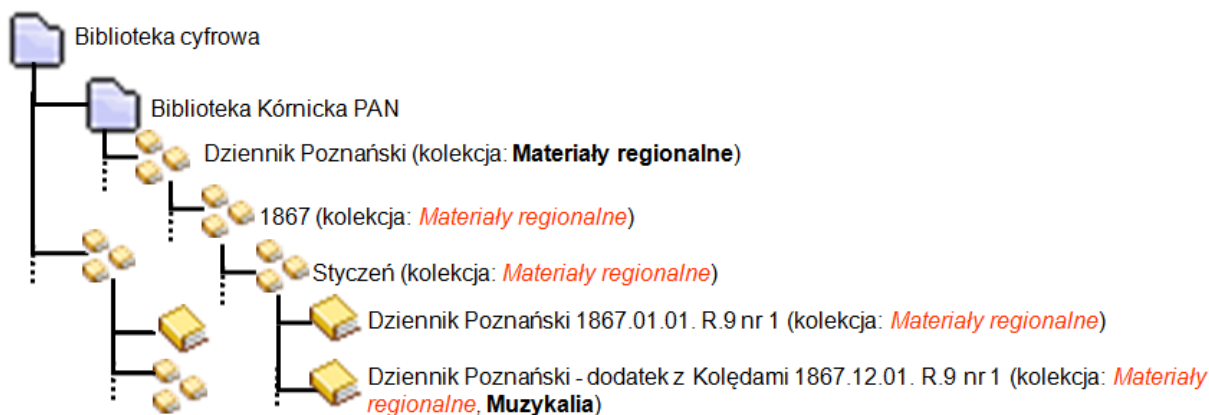

Dziedziczenie praw dostępu do publikacji

Jak widać *Dziennik poznański* jest publikacją grupową (obiektom złożonym) w którym znajduje się kolejna publikacja grupowa *1867*. W publikacji grupowej *1867* znajdują się publikacje grupowe odpowiednie miesiącom rocznika 1867 (np. *styczeń*). W poszczególnych publikacjach grupowych odpowiadających miesiącom znajdują się konkretne obiekty cyfrowe z treścią (publikacje). I tak do publikacji grupowej *Dziennik poznański* użytkownik *adam* ma przypisane prawo **przeglądanie** podobnie jak grupa *Użytkownicy publiczni* (*Użytkownicy publiczni* to specjalna grupa w systemie dLibra, która identyfikuje wszystkich użytkowników niezalogowanych i tych posiadających konto założone samodzielnie poprzez strony internetowe). Dzięki mechanizmowi dziedziczenia do publikacji grupowej *1867*, która znajduje się w publikacji grupowej *Dziennik poznański*, użytkownik *adam* i grupa *Użytkownicy publiczni* mają dziedziczone prawo **przeglądanie**. Dodatkowo, na poziomie publikacji grupowej *1867* użytkownikowi *adam* przydzielono prawo **odczyt**. Poprzez mechanizm dziedziczenia użytkownik *adam* ma dziedziczone prawo **przeglądanie** i **odczyt** do publikacji grupowej *Styczeń* (grupa *Użytkownicy publiczni* dziedziczy bez zmian prawo **przeglądanie**). Publikacje zwykłe znajdujące się w publikacji grupowej *Styczeń* dziedziczą odpowiednie prawa z wszystkich nadrzędnych publikacji, przy czym oczywiście możliwe jest dodatkowe przyznanie praw odpowiednim użytkownikom (jak ma to miejsce dla użytkownika *adam* w przypadku publikacji *Dziennik poznański 1867.01.01. R.9 nr 1* - przyznane dodatkowe prawo **zarządzanie**).

Dziedziczenie przypisania publikacji do kolekcji

Poniżej przedstawiono rysunek prezentujący przykładowe wykorzystanie mechanizmu dziedziczenia przypisań publikacji do kolekcji.

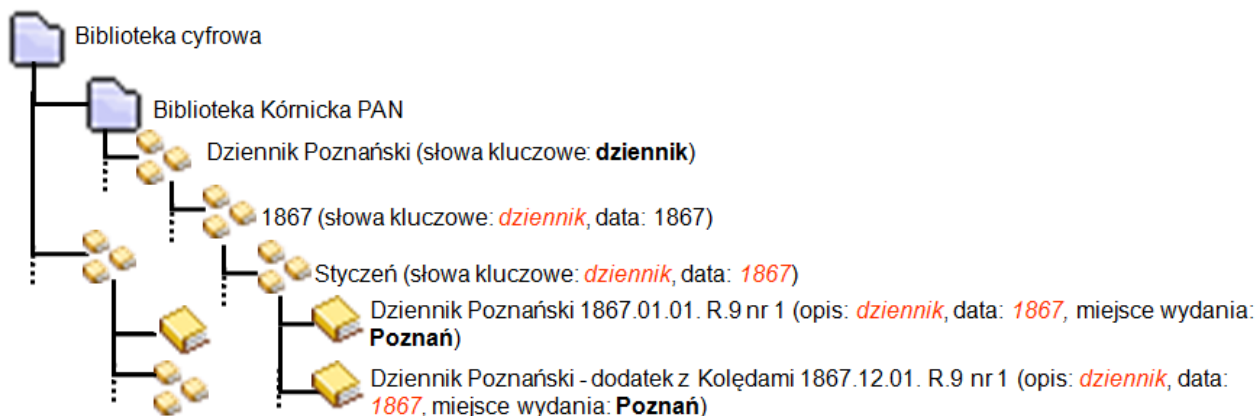

Dziedziczenie przypisania publikacji do kolekcji

Jak widać na rysunku powyżej publikacja grupowa *Dziennik poznański* przypisana jest do kolekcji **Materiały regionalne**. Przypisanie dziedziczone jest w całej strukturze publikacji (dziedziczą to publikacje grupowe *1867* oraz *Styczeń* jak i wszystkie publikacje zwykłe). Poza tym, na każdym poziomie możliwe jest przypisanie publikacji do dodatkowej kolekcji tak jak ma to miejsce w przypadku publikacji *Dziennik poznański - dodatek z Kolędami 1867.12.01. R.9 nr 1*, która przypisana jest jeszcze do kolekcji *Muzykalia*.

Dziedziczenie metadanych opisowych publikacji grupowej

Poniżej przedstawiono rysunek prezentujący przykładowe wykorzystanie mechanizmu dziedziczenia metadanych opisowych.

Dziedziczenie metadanych opisowych

Na rysunku powyżej przedstawione jest dziedziczenie metadanych w strukturze publikacji grupowej. Podobnie jak we wcześniejszych przypadkach mechanizm ten skutkuje dziedziczeniem poszczególnych elementów metadanych przez publikacje znajdujące się w publikacji grupowej. Jak widać wartość atrybutu *słowa kluczowe* przekazywana jest do wszystkich publikacji znajdujących się w publikacji grupowej *Dziennik poznański*. Dodatkowo, w publikacji grupowej *1867* została przypisana wartość atrybutu *data*: 1867 i to przypisanie również jest dziedziczone do publikacji leżących głębiej w strukturze.